

Menighetsblad

Sentrum og St. Hanshaugen sokn

Nr. 7/17 - Juli/August 2017

Side 2

Trefoldighet = Treenighet
Treenighetstiden

Side 4

Trefoldighetskirken

Side 9

Markus /St. Hanshaugen misjonsforening 100 år
Feiring på Lovisenberg 23. april

Side 11

Godt å tro og vite

Side 12

Åpen kirke i Trefoldighetskirken og Gamle Aker kirke

Side 13

Åpen kirke i sommer

Side 14

Gudstjenester og arrangementer fremover

Side 15

Faste aktiviteter

Side 16

Praktiske opplysninger om menigheten

Trefoldighet = Treenighet

Treenighetstiden

Treenighetstiden er den lengste perioden i kirkeåret. Den innledes med treenighetssøndag, den første søndagen etter pinse, og med unntak av Allehelgensdag varer den helt frem til 1. søndag i advent. I denne tiden markerer kirken troen på den treenige Gud.

(Alt med rød skrift nedenfor er klikkbare lenker som gjør at du kommer rett til det aktuelle punktet)

Den kristne tro på den treenige Gud innebærer at Gud er én, men samtidig tre: Gud Fader, Guds Sønn og Gud, Den hellige ånd. Gud er med andre ord tre-i-én. Han er én, men vi møter ham på tre forskjellige måter.

Gud, Den hellige ånd

Den hellige ånd gjør Gud levende og virkelig for mennesker til alle tider og alle steder.

Apostlenes Gjerninger kap. 2 forteller om Den hellige ånd som kommer over disiplene den aller første pinsen. Fylte av Den hellige ånd forteller disiplene om Jesus, hans død og oppstandelse slik at mennesker fra alle deler av verden forstår det. Budskapet blir levende og nærværende for menneskene, og går like til hjertene deres.

Ved Den hellige ånd kan vi tale om Gud på en måte som gjør budskapet virkelig og betydningsfullt også for mennesker i dag. Uten Den hellige ånds komme i pinsen hadde historien om Jesus vært en interessant fortelling om noe som skjedde i fortiden, men det hadde ikke hatt direkte betydning for menneskers liv i dag.

Bibelen forteller at vi med Den hellige ånd fikk det som Jesus kalte talsmannen (**Johannesevangeliet kap. 14,16**). Det er den som nå formidler hvem Gud er og hva Han vil med menneskenes liv og som mellom mennesker formidler hvordan de har opplevd og møtt Gud.

Den hellige ånds virke gjør at Gud kommer tett på oss - som luften vi puster i. Med vårt språk for vår tid aktualiseres og iverksettes budskapet i den sammenhengen vi står i.

Gud Sønn

Sønnen er Jesus Kristus. Hvis vi vil vite hvem Gud er må vi gå til Guds sønn. Gud viser seg gjennom sin sønn som kjærlighet, tilgivelse og forsoning – og som det livet som reiser seg fra døden.

Ved Jesus kommer Gud ned på jorden og blir menneske. Han fødes som et menneske og lever og dør som et menneske. Hans død på korset er så ensom og ydmykende som vi overhodet kan forestille oss. Det betyr at ikke noe menneske noen gang kan komme et sted hvor ikke også Gud har vært og er.

Men Gud blir ikke i døden på samme måten som menneskene. Han bryter dødens makt og livet får det siste ordet.

Gud Fader

Gud Fader er den som mange mennesker umiddelbart tenker på når vi sier Gud. Når **Det nye testamentet** bruker betegnelsen Gud er det som oftest også Gud Fader det tales om. I **Det gamle testamentet (Første Mosebok kap. 1)** kan vi lese at Gud Fader er skaperen av himmelen og jorden. Gud er den allmektige far i himmelen.

I Det nye testamentet lærer vi ham å kjenne gjennom Jesus Kristus som forteller om Gud og om Guds rike. Det er Jesus som lærer menneskene at Gud er Faderen, både Jesu far og alle menneskers far. Det gjør han blant annet i den bønne som vi kaller Fadervår og som står i **Matteusevangeliet kap. 6,9-13**.

Jesus lærer oss også at Gud Fader er til stede i verden som "oppretholderen". Han har altså ikke bare skapt verden en gang, han opprettholder den også hver dag. Det kan vi bl.a. lese om i **Matteusevangeliet kap. 5,45** og **10,29**.

Treenigheten i Bibelen

Selv om Bibelen ikke omtaler treenigheten direkte er det likevel mange steder vi møter Gud som treenig, for eksempel disse:

Jesu dåp

I **Matteusevangeliet kap. 3,13-17** og i **Markusevangeliet kap. 1,9-11** blir Jesus døpt av Johannes i Jordanelva. Etter dåpen kommer Den hellige ånd ned over ham som en due, og Guds stemme lyder fra himmelen: «Dette er min Sønn, den elskede, i ham har jeg min glede.»

Dåpsbefalingen

I preteksten for Treenighetsøndagen møter vi igjen den treenige Gud når Jesus i **Matteusevangeliet kap. 28,16-20** etter sin død og oppstandelse sender disiplene ut i verden for at de skal døpe mennesker i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn.

I Den norske kirke gjelder enhver dåp som er foretatt i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn, uansett i hvilket kirkesamfunn den har funnet sted.

Skapelsen

I Johannesevangeliets første vers (**Johannesevangeliet kap. 1,1**) blir det fortalt at Jesus Kristus er ordet, Guds ord: «I begynnelsen var Ordet. Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud.» «Og Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss.»

Derfor møter vi også den treenige Gud i skapelsen, da Gud (Gud Fader) skaper verden og universet ved sitt ord (Guds Sønn), mens Guds ånd (Den hellige ånd) svever over vannene (**Første Mosebok kap. 1**).

Tre-i-én

Dette betyr altså at kristendommen ikke tror på tre guder, men at Gud har tre navn og at Han viser seg på tre forskjellige måter. Gud er verdens skaper og opprettholder, men Han er også den Gud som kommer til verden i Jesus, og som er levende og nærværende i Den hellige ånd.

Kilde:

Denne teksten er basert på en artikkel fra Det Danske Bibelselskab skrevet av Tine Lindhardt, Cecilie Vestergaard Raaberg og Christian Holmgaard, bearbeidet og oversatt til norsk av Bjørn Håkon Hovde i Bibelselskapet.

Trefoldighetskirken

Trefoldighetskirken er en av de 3 (eller fire om man vil, hvis vi medregner Domkirken som en av kirkene i vårt sokn). Daglig leder i Sentrum og St. Hanshaugen sokn, Jørgen Svartvasmo, omtalte i forrige nummer av Menighetsbladet Trefoldighetskirken slik:

«Trefoldighetskirken er storbykirken med en klar storbyprofil, en klar kulturprofil. Men vi skal huske på at Trefoldighetskirken også har en interessant historie når det gjelder diakonalt arbeid. Vi er veldig glad for at vi har fått i gang trosopplæringsaktivitet rundt Trefoldighetskirken»

Trefoldighetskirken ble innviet i 1858. Den er en sentral storbykirke på Hammersborg i Bydel St. Hanshaugen i Oslo. Med over 1200 sitteplasser er den blant landets største.

Trefoldighetskirken er en korskirke med fasader av rød tegl, og med en stor sentralkuppel. Den ble tegnet i nygotisk stil av Hamburg-arkitekten Alexis de Chateauneuf, mens hans elev Wilhelm von Hanno stod bak mange av interiørdetaljene i kirken. Claus Jensen bygget hovedorgelet i 1872, Adolph Tidemand malte altertavlen i 1886, Emanuel Vigeland laget lysekronen i 1923 og Frøydis Haavardsholm laget glassmaleriene i 1936.

« Trefoldighetskirken er en sjeldent meningsfull bygning. Under ett tak forener den hele kirkearkitekturens tre viktigste grunnplaner: korsplanen, sentralplanen og langplanen. Men den representerer også hele kristendommens samlede historie. Da kirken ble innviet, ble dens kuppel assosiert med baptisteriet i Pisa, og korsformen ble assosiert med bysantinske kirker, samtidig som detaljene førte tanken hen til gotikkens katedraler. Når man så i tillegg betrakter formen som et barn av protestantismens sentralkirker, forstår vi at bygningen fremstår som en fortettet beskrivelse av hele kirkehistoriens tidsspenn fra oldtid til nåtid.

I videste forstand er altså Trefoldighetskirken en bygning som gir universelle og tidløse perspektiver. En bygning som både i helhet og detalj er en beskrivelse i sten av «den evige sannhet».

- Professor dr. phil. Thomas Thiis-Evensen

Historie

Trefoldighetskirken form ble avgjort i Norges første arkitektkonkurranse i 1849. Alexis de Chateauneuf (1799–1853) vant med sin nygotiske sentralkirke med åttekantet kuppel. Chateauneuf døde i 1853 og kirken ble derfor fullført av hans assistent Andreas Friedrich Wilhelm von Hanno (1826–1882).

Kirken ble restaurert i 1956-58 og 1993-1996.

Behovet for ny stor kirke i Oslo

Den stadig økende folkemengden i byens sentrum og «den større sands for religiøsitet, der etter commissionens mening er begynt at spores blandt mængden» var hovedbegrunnelsen for byggingen av en ny kirke i tillegg til Vår Frelsers kirke (Oslo domkirke). Det strategisk mest sentrale området for en ny kirke ville vært Tullinløkka, men det området lå for lavt for et kirkebygg etter manges mening. Etter mange forslag og lange diskusjoner ble Hammersborg stedet.

Kirken var tenkt plassert i Teatergatens akse. Dessverre visste ikke de som bygget kvartalet rett over gaten for kirken om det, og det gikk derfor ikke slik.

Da kirken ble bygget, var det bare lave trehus rundt kirken, og Trefoldighetskirken ruvet enormt blant de lave husene. Planen var i begynnelsen at man skulle se kirken i enden av gaten slik man ser slottet i enden av Karl Johans gate. Muligens skulle man også kunne se den helt fra Karl Johan. Det var pga. disse planene at kirken ble bygget med to tårn. Et enkelt tårn ville sperret utsikten til kuppelen, som var ment som kirkens hovedmotiv. To tårn er dessuten også et gammelt symbol på byporten. Byporten er fra gammelt av igjen et symbol på sivilisasjon, der porten skiller og beskytter sivilisasjonen innenfor fra barbariet, mørket og kaoset utenfor.

Da kirken ble bygget, var området et spesielt fattig område av byen, eller strengt tatt en forstad ettersom det var utenfor datidens bygrense. Det ble hevdet at de som var fattige i hvert fall skulle ha en skikkelig kirke som kunne danne en himmel over deres liv. Kanskje er nettopp plasseringen midt i et fattig område årsaken til at diakoni har vært så viktig for menigheten helt frem til i dag.

«Til vor stads største prydelse»

Den 9. juni 1849 ble det utlyst arkitektkonkurranse. Flere kjente arkitekter var med i konkurransen, men bare arkitekt Linstow hadde holdt seg innenfor den stipulerte økonomiske rammen på 70 000 speciedaler. Andre arkitekter som leverte forslag var Schirmer og Nebelong. Den franskfødte Hamburg-arkitekten, Alexis de Chateauneuf, leverte et forslag han beregnet ville koste 80 000 speciedaler.

Den ni mann sterke juryen så imidlertid bort fra de fastsatte byggeomkostningene og anbefalte sterkt arkitekt Chateauneufs kostbare løsning. I sin anbefaling skriver juryen bl.a.: «Chateauneufs kirke ikke blot vil blive vor stads største prydelse og et betydningsfuldt mindesmærke for den slegt, der satte den i værk, men at den tillige vil, ved sin gjennemførte og skjønt udprægede Character, være af en uberegnelig indflydelse paa kunstaanden og kunstutviklingen i vort fædreland.» Kirken skulle gi rom til 1200 sitteplasser og 800 ståplasser. Kirken skulle etter planen stå ferdig i 1853.

Arkitektene

Arbeidet ble satt i gang. Arkitekt Chateauneuf begynte å utarbeide detaljtegninger. I slutten av juli 1850 var arkitekten ferdig, og til kommunens undring var det foretatt en rekke endringer i forhold til konkurranseprosjektet. Dette skapte store diskusjoner. I denne tiden ble arkitekt Chateauneuf syk, og han hadde reist hjem til sitt hjemland Tyskland hvor han døde høsten 1853. En undersøkelse viste at det var mange feil i overslaget til arkitekt Chateauneuf, ja så mange at det ble bestemt å utlyse ny arkitektkonkurranse selv om arbeidet med grunnmuren allerede var kommet i gang.

Til sist skjer det at bystyret enstemmig den 23. april 1851 beslutter å fastholde sitt vedtak fra mai 1850 om å godkjenne Chateauneufs første prosjekt til 80 000 speciedaler. På grunn av Chateauneufs sykdom ble arkitekt Wilhelm von Hanno engasjert som utførende arkitekt. Han var en ung assistent av Chateauneuf. Til tross for han da bare var 23 år gammel, var han allerede anerkjent som en usedvanlig dyktig murer, steinhugger og arkitekt. Han hadde Chateauneufs fulle tillit.

Under Hannos ledelse ble det foretatt betydelige endringer i forhold til de opprinnelige tegningene, ikke uten protester og diskusjoner. En av grunnene til dette var at man fant ut at Chateauneufs endrede forslag ikke ville koste 80 000 speciedaler men 141 000 spd. For å redusere dette beløpet tok von Hanno bl.a. bort en del av de ytre detaljene Chateauneuf hadde planlagt.

Trefoldighetskirken ca. 1890

Grunnsteinen ble lagt den 21. april 1853 nærmest i stillhet uten noen som helst seremonier. Byggearbeidet gikk fremover, men i oktober 1855 ble det oppdaget sprekker i hvelvet. Hvelvets øvre del måtte mures om. Den 19. desember 1854 ble spiret reist.

Det viste seg å oppstå mange og store problemer i byggeperioden, men onsdag den 28. april 1858 kl. 1030 ble Trefoldighetskirken vigslet av biskop Jens Lauritz Arup. Morgenbladet kunne fortelle at nærmere 3000 mennesker fylte kirken til trengsel. Aldri hadde så mange prominente personer overvært en lignende seremoni. Vigslingen skjedde fem år etter den opprinnelige planen. Helt ferdig var kirken riktignok ikke. Det store alteret var for eksempel ikke komplett. Den nye menigheten, Trefoldighet menighet, hadde nå imidlertid fått sin menighetskirke, og byen hadde fått en monumental kuppelkirke.

Kirkens arkitektur og interiør

Interiør

Et av de mange kapitélene laget av von Hanno. Foto: Kristian E. Kvaalem

Enkel eksteriørmessig utsmykking

Arkitekt Alexis de Chateauneuf sa at han hadde hentet motivet for kirken fra det nå nedbrente Gertrude kapell i Hamburg. Trefoldighetskirken er likevel en selvstendig komposisjon, særpregnet med den faste, velproporsjonerte bygningskroppen. Detaljene i eksteriøret er svært enkle. Den har tre særegenheter.

For det første er den en sentralkirke dominert av den mektige åttekantede kuppelen. For det andre har den de to karakteristiske åttekantede klokketårnene som flankerer inngangsfløyen.[3] For det tredje er kirken bygget i nygotisk stil.

Kirkens ytre strekker seg mot himmelen, det ser man i spissene, tårnene og kuppelens «spiss». Det er ingen skulptural utforming, bare sparsom bruk av granitt i sokkelen, bånd og avdekninger.

Dette nøkterne, alvorlige og sterke eksteriøret står i kontrast til det rike, høystemte interiøret med sine oppadstrebbende linjer mot den vakre, stjerneprydete kuppelen. Interiørmessig er det også en rikdom på detaljer. Idet man går inn i kirken, anskueliggjør langskipet den hellige vei (via sacra), mens korsrommet symboliserer Kristi kors, og det majestetiske kuppelrommet billedgjør himmelen.

Høystemt interiør

Mye av utsmykkingen i kirken var ikke på plass da kirken ble innviet i 1858, men noe var der. Først og fremst den mektige kuppelen, som reiser seg ca. 30 meter over gulvflaten. De fine teglsteinsveggene, de åtte veldige steinstolpene som så å si bærer hele hvelvet, de vakre gotiske buene og ikke minst de mange fine håndhugne

toppstykkene (kapitélene) på de mindre søylene var på plass ved innvielsen. Kapitélene har arkitekt von Hanno selv laget. Alle kapitélene på søylene er forskjellige. Dette symboliserer mangfoldet i skaperverket.

Det som ellers var på plass av kirkeinventar da Trefoldighetskirken ble vigslet var: kirkebenkene, prekestolen, alter (uten altertavle), kirkeklokkene som var støpt av klokkestøper Olsen, og orgelet som var bygd av en kjent dansk orgelbygger, Claus Jensen, i Bergen. Sammen med et foreløpig dåpsfat var det på plass kalk, vinkanne, oblateske og to store lysestaker, alt i rent sølv.

Når det gjelder selve kirkerommet, er det en kombinasjon av tre forskjellige former/plantyper: sentralkirke, korskirke og langkirke.

Sentralkirke, korskirke og langkirke

- Sentralkirke

Sentralkirkeformen er det som tydeligst kjennetegner kirken. For Trefoldighetskirken betyr det at den er åttekantet (oktogonal). Åttekanten har flere symbolske betydninger. Tallet åtte minner om de åtte menneskene som overlevde storflommen. Dette symboliserer kirken (og troen) som et skip som redder oss fra fare. Noas ark har også gjennom kirkens historie vært brukt som et bilde på dåpen (frelse gjennom vann).

Det minner oss også om at Jesus stod opp fra de døde på den åttende dag. I den jødiske uke regnes søndag som den første dagen. Hvis man da teller seg gjennom den stille uke, blir så påskedag (som er en søndag) den åttende dagen.

Middelalderteologien forkynte at det eksisterte et forhold mellom verdensaltets oppbygning og de geometriske og tallmessige systemer. Kirker ble planlagt utfra den tanke at delene i en helhet var proporsjonale, og disse delene forutsatte matematiske relasjoner mellom dem. Åttekanten ble sett på som en mellomting mellom kvadratet og sirkelen. Kvadratet var et bilde på jorden, mens sirkelen var et uttrykk for himmelen. Man så derfor på åttekanten som et symbol på møtet mellom himmel og jord. I middelalderen ble svært mange dåpskapell bygget med åttekantet grunnflate.

- Korskirke

De to sideskipene, inngangspartiet og koret danner et gresk kors.

Tidligere var dette understreket ved at det var en «midtgang» også mellom sideskipene, slik at det ble et kors mellom benkeradene.

Lysekronen er bygget for å understreke dette korsmotivet.

Kombinasjonen av grunnplanet som danner et gresk kors og en stor kuppel er svært uvanlig i Europa. Trefoldighetskirken er den eneste kirken i Skandinavia (Nord-Europa?) som er bygget slik. Denne stilen er noe man først og fremst forbinder med bysantinske kirker.

- Langkirke

Inngangspartiet og koret er lenger enn sideskipene. Dette fører langkirkeplantypen inn. Her er det en spennende symbolikk som dessverre er vanskelig å se nå. Kirkens lengde er tenkt som en reise, utenfra og innover, fra mørke og kaos mot det guddommelige lys.

Det er tre nivåer i denne reisen. Våpenhuset ligger langt nede. Det var meningen at det skulle være litt mørkt her. Det lyset som kommer inn, kommer ovenfra. Fra mørket går man opp til kirkerommet, der det kommer lys fra alle kanter. Og man ser koret og alteret langt fremme som reisens mål.

Lysmotivet er viktig. Vinduene på galleriet i enden av sideskipene og bak orgelet er større enn de andre for å understreke korsmotivet. Orgelet er bygget slik at det er lavest på midten. Det bøyer seg for lyset.

Det øverste nivået er koret. Nok en gang går man opp en trapp. Chatauneufs mening var at de fem vinduene i koret skulle være mye større. De skulle fylle hele buen. Von Hanno endret dette i sine tegninger. Det er uklart om årsaken til endringen var behovet for å spare penger eller om det var pga. den tekniske utfordringen det var å få relativt tynne søyler til å bære vekten av taket. Planen var at det bare skulle være klart glass i vinduene. Lyset i seg selv var hovedpoenget, mer enn bilder. Da det senere ble foreslått å sette inn glassmalerier ble det stor uenighet. I

Døpefonten i Trefoldighetskirken

Foto: Kristian E. Kvalem

en nygotisk kirke skulle vinduene være lysbærere uten bilder. De som ville ha glassmalerier vant imidlertid kampen. Noen ville endog ha glassmalerier i alle vinduene.

Dåpsengelen

Siden innvielsen har Trefoldighetskirken fått en rekke nye kunstverk og utsmykninger. I 1863 kom den store dåpsengelen. Kunstverket er laget av bildehuggeren Julius Middelthun (1820-86) fra Kongsberg. Han regnes som Norges fremste skulptør før Gustav Vigeland og har bl.a. laget Schweigaard-statuen på Universitetsplassen, og en rekke andre kunstverk som pryder Oslo.

Dåpsengelen er et vakkert kunstverk. Engelen holder et havskjell mellom hendene, det er dåpsfatet. Kunstverket står på et rundt og romslig fotstykke med et staselig messinggitter omkring.

Alterbildet

Kunstmaleren Adolph Tidemand fra Mandal fikk i oppdrag å male et alterbilde. Et av Tidemands mest kjente malerier er for øvrig «haugianerne». Tidemand valgte å la Jesu dåp bli motivet på alterbildet. Maleren har holdt seg til den bibelske fortellingen med dåpsscenen i Jordan-dalen. Jesus har gått ut i vannet, og den skinnkledde botspredikanten Johannes øser med et skjell vann over Jesu hode.

Bildet med skjellet har røtter langt tilbake i gammel kristen kunsttradisjon. Vi møter det i Trefoldighetskirken også ved dåpsengelen som holder et stort skjell i hendene sine. Tidemands alterbilde er gjennomarbeidet i hver detalj, utpenslet i samsvar med den tids kunstsinn, men likevel enkelt og sterkt i selve komposisjonen. Bildet er kopiert og henger i flere kirker og bedehus, men det er her i Trefoldighetskirken at originalen er. Dåpsbildet er satt inn i en rikt oppbygd ramme.

Rammen er tegnet av von Hanno selv. Inne i denne rammen er det bl.a. felt inn to statuetter av apostlene Paulus og Peter, én på hver side av dåpsbildet. Statuettene er skåret ut i tre av bildehuggeren Olaf Olafsen Glosimodt fra Seljord. Hele altertavlen, med dåpsbildet i midten, apostelfigurene på siden og det rike trearbeidet, gir korpartiet karakter og stil.

Alterbildet skygger for det store sentrale glassmaleriet (Treenighetsbildet) som kom til senere. Det ble i sin tid drøftet med byarkitekten om altertavlen kunne

Alterbildet i Trefoldighetskirken.

Foto: Kristian E. Kvalem

Lysekronen i Trefoldighetskirken. Laget av Emanuel Vigeland

Foto: Kristian E. Kvalem

flyttes til et annet sted i kirken, men det ble blankt avvist. Det kom i stedet et forslag om å ta bort de forfylte fyllingene i altertavlen slik at det i det minste var en del av frontbildet som ble synlig. Det gikk byarkitekten med på, og slik er det i dag.

1200 kg tung lysekrone

I 1924 fikk Trefoldighetskirken Emanuel Vigelands helt spesielle lysekrone. Den henger fra toppen av kuppelen i høyde med galleriet. Emanuel Vigeland var bror til Gustav Vigeland som er spesielt kjent for Vigelandsanlegget. Emanuel Vigeland var kunstmaler, og hans verker pryder en rekke kirker, blant annet Gjerpen kirke, Borgestad kirke og Vår Frelsers kirke i Oslo.

Lysekronen er formet som seks digre furugrener som går ut fra en sentralknute. I de ytterste kvistene har lyspæreholderne fått sin plass. I alt er det 120 pærer. Lysekronen veier 1200 kg og kan heises opp og fires ned ved hjelp av en elektrisk motor over kuppelen. Inne i kjettingen som kronen henger i, er det satt en engel som kommer ned fra himmelen med Jesus-barnet i armene.

Det er ikke minst denne vakre engelen som gjør lysekronen i Trefoldighetskirken til et kunstverk av rang og et mektig symbol på lyset i dypeste menin

Kilde for denne artikkelen: Fra Wikipedia, den frie encyklopedi

I neste nummer av menighetsbladet vil vi omtale glassmaleriene i Trefoldighetskirken.

Markus /St. Hanshaugen misjonsforening 100 år

Feiring på Lovisenberg 23. april.

Feiringen startet med en flott gudstjeneste i Lovisenberg kirke med menighetsprest Ingrid Elise Wergeland og predikant og generalsekretær i NMS Jeffrey Huseby. Her ble NMS' 175 års feiring dagen før og Misjonsforeningens 100 årsdag markert på en verdig måte. Nydelig sang og spill ved Tor Kessel og kantor Ulf Nilsen. Klokker Anders Smith, kirketjener Sindre Falch/Geir Bråten og kirkevert Kristi Klouman deltok også. Mye folk og alle ble invitert til Menighetshuset etterpå til underholdning og kaffe/kaker. Det var ca. 90 personer som fant veien dit.

Marsipankake gitt av Stiftelsen "Schwensens gate 15" smakte godt sammen med annen kake og kaffe.

Geir Bråten ønsket alle velkommen og fortalte kort om Misjonsforeningen gjennom 100 år. Deretter takket han Else Margrethe Tolnæs og Kjellaug Jøssang for samarbeid og matservering på møtene ved å gi dem hver sitt hvite lys.

På bildet ser vi fra høyre: Generalsekretær i NMS Jeffrey Huseby, Else Margrethe Tolnæs, Kjellaug Jøssang og Geir Bråten .

Alle sang "Din rikssak Jesus være skal" mens kantor Yngve Sporild Breievne spilte til.

"Markusklokker" med Burghard Wellmann i spissen, kom og spilte med sine håndklokker som de gjorde på 90 og 95 årsdagen, til stor begeistring.

Markusklokker spiller

Deretter afrikansk sang , dans og spill med "La Rachete " fra Den Kongolesiske Menigheten som de har gjort før for oss til stor glede, og det nærmeste vi kan komme Madagaskar hvor Misjonsforeningen og Soknet har sitt misjonsprosjekt. Det kom inn 16 000 kr på kollekten til misjonsprosjektet, et stort og flott beløp.

Dans og spill ved La Rachete

Menighetsrådsleder i Sentrum og St. Hanshaugen Sokn Kari Haaland Osberg gratulerte misjonsforeningen med de 100 år. Nora Fjose i NMS hadde tatt på seg den gamle sykepleierdrakten og gratulerte og ønsket vi skulle synge «Noen må våke « som en gave til misjonsforeningen.

Generalsekretær Jeffrey Huseby og Magne Mjærum fra NMS holdt en flott tale og takket misjonsforeningen for å “holde ut” og fortsette fremover, med alle lykkeønskninger. Turid Skorpe Lannem Seniorrådgiver, misjon og globalt kirkeliv, Oslo bispedømme, takket for å ha blitt invitert til denne begivenheten og var glad for at vi ønsket samarbeid. Geir Bråten takket de som hadde bakt og stod for oppvask og servering: Guri Glad, Kari Haaland Osberg, Else Margrethe Nielsen og Kristi Klouman. Så bad alle Fadervår og Biskop emeritus Sigurd Osberg lyste velsignelsen. Geir Bråten takket alle fra NMS og menigheten for den verdige feiringen av dagen. Avslutningen var ved “La Rachete”.

Geir Bråten, leder i Markus/St. Hanshaugen misjonsforening

Nora Fjose i full mundur!

Godt å tro og vite

Red. innledning: Dette er en overskrift som jeg selv har laget for en artikkel som jeg har hentet fra nettstedet forskning.no nylig. Den har egentlig overskriften – Religion kan ha større effekt på helse enn vi har trodd. – Godt å vite, sier jeg! Her følger innledningen til selve artikkelen. Du må klikke på en lenke litt nedenfor for å kunne lese hele artikkelen. Sånn er det! Vi har ikke tillatelse til å gjengi en hel artikkel fra eksterne kilder, men å lenke til dem er OK.

Her er artikkelen: – **Religion kan ha større effekt på helse enn vi har trodd.**

Vi kan ha oversett en stor feilkilde i registerstudier på effekten av religion. Det er mener forskere på bakgrunn av en studie av 3000 danske tvillinger. Vær forsiktig med for skarpe konklusjoner, sier to andre forskere.

Thomas Hoffmann, journalist i videnskab.dk

Religiøse mennesker har bedre helse både fysisk og mentalt: De lever lenger og føler større mening med livet. Det har mange studier vist. For eksempel tydet en studie på at **religiøse mennesker lever lenger** enn andre.

Men nå hevder danske forskere at det kanskje er vanskeligere å måle den reelle effekten enn man nettopp skulle tro. Effekten kan faktisk være enda større.

Se hele denne artikkelen samt andre artikler med relatert innhold fra forskning.no på <http://forskning.no/2017/05/religion-kan-ha-storre-effekt-pa-helse-enn-vi-har-trodd>.

Åpen kirke - «Ta tiden tilbake»

Trefoldighetskirken tirsdager kl. 16:00 - 18:00, - med tidebønn «Ved arbeidshagens slutt» kl. 17:00

Gamle Aker kirke torsdager kl. 16:00 – 18:00

«Åpen kirke» er et tilbud Sentrum og St. Hanshaugen har for folk som bor og ferdes i byen. Vi åpner opp kirkene slik at alle kan gå inn og be en bønn, sitte i stillhet eller tenne et lys. I Trefoldighetskirken er det også en tidebønn kalt «Bønn ved arbeidshagens slutt».

Trefoldighetskirken har hatt Åpen kirke-«konseptet» i noen år nå, men med litt ulik form. De siste par årene har vekten vært på å bevare stillheten i kirkerommet i åpningstiden. Og denne våren har også Gamle Aker kirke, takket være en frivillig, gått i gang med å holde Åpen kirke på torsdager.

Vi har spurt de frivillige, som holder kirken åpen:

«Hvorfor er du frivillig i Åpen kirke?»

Atle

«Vi som menighet deler kirkerommet med Oslos borgere og vi ønsker å vise dette fantastiske rommet frem. Her kan folk komme inn og oppleve et stille rom, legge fra seg hverdagen og gå inn i seg selv.»

Helene Marie

«Vi gir (gjennom «Åpen kirke») alle mulighet til å være i et sakralt rom. Når det er slik at vi ikke bare kan åpne kirken om morgenen og la den stå åpen uten tilsyn er det fint å kunne bidra til at den kan være åpent for alle på fast basis.»

Knut Johannes

«Min erfaring er at det skaper en indre fred å kunne tre inn i og sitte ned i et kirkerom full av stillhet. Derfor har jeg savnet et slikt tilbud i min egen nærkirke. Rommet inne i Gamle Aker kirke er ganske uforandret de siste 800 år og det er flott at folk kan komme inn og oppleve det slik en gjorde da den ble bygget.

Det er også godt å se de som kommer og tenner lys, setter seg ned og har en stille stund. Da forstår jeg at dette betyr en liten forskjell for noen. Og det alene gjør det meningsfylt å holde kirken åpen og bruke tiden som frivillig. Jeg mener vi har et ansvar for å åpne kirken og la kirken være et tilgjengelig rom for alle.»

Fra venstre: Atle, Marit, Eivind, Knut Johannes, Målfrid og Helene Marie. Foto: Sølvi Nykland

Eivind

«Jeg er opptatt av det å kunne sitte og være i det sakrale, hellige rom. I dette rom få lytte til det som er og det vi bærer med oss inn hit. Det er et godt rom å være i og vi ønsker å gjøre dette rommet tilgjengelig for folk i byen. De kan få sitte i dette stille rommet, lytte til seg selv og også få åpne seg for Guds stemme. Vi trenger ikke å forkynne med ord, stillheten og bygget i seg selv taler.»

Marit

Åpen kirke gir også rom for det økumeniske aspektet. Bønn i stillhet og i det stille rom gir mulighet for å møtes på tvers av konfesjoner og trosretninger. Selv om vi ikke kan dele nattverden, så kan vi dele bønnen og stillheten.

Målfrid

- er ansatt som diakonimedarbeider i Sentrum og St. Hanshaugen sokn og har ansvar for bl.a arbeidet med bønn, stillhet og frivillighet – hvor også Åpen kirke inngår.

«Mine tanker om «Åpen kirke» er mye det de frivillige forteller. Det er et ønske at kirken skal være en «lyttende kirke». Kirkerommet som et stille sted kan åpne oss og gjøre oss lydhøre for det som ligger dypere enn det som ofte er på overflaten i det interaktive livet vi ofte lever i våre travle hverdager. I en by med mange inntrykk og ofte mye støy. Å kunne tilby et «skjermet» rom å stige inn i midt i byen, et sakralt rom, hvor stillheten kan omslutte oss og vi kan få hjelp til å lytte både til oss selv og til Gud, tror jeg er en viktig oppgave for den norske kirke i dag. Stillheten har sin egen kraft.

Til slutt:

Å være frivillig i Åpen kirke er en fin oppgave. Faktisk en mulighet til å gi seg selv et stille rom i løpet av uka, noe de frivillige har oppdaget og synes er noe av det som gjør det så bra å være frivillig i denne konteksten! Skal vi kunne holde Åpen kirke, trenger vi flere frivillige medhjelpere! Det er et ønske og behov for å være to personer i kirkerommet i åpningstiden i begge kirkene (tirsdager 16-18 i Trefoldighetskirken og torsdager 16-18 i Gamle Aker). Kanskje er det noen som har en tirsdag eller torsdag i måneden de kan «avse» til å sitte som kirkevakt? Målfrid hører gjerne fra deg, om du kjenner at dette kunne være noe for deg!

e-post: mf826@kirken.no

Åpen kirke - «Ta tiden tilbake» i Trefoldighetskirken og Gamle Aker kirke sommeren 2017

De to kirkene holder sommeråpent for stillhet, ettertanke, bønn og lystenning

- og for de som bare ønsker å rusle rundt og se kirkene - følgende dager:

Trefoldighetskirken kl. 16.00-18.00, med tidebønn «Ved arbeidsdagens slutt» kl. 17.00

Tirsdag 27. juni

Tirsdag 4. juli

Uke 28-31: Ikke åpen kirke

Tirsdag 8. august

Tirsdag 15. august

Gamle Aker kirke kl. 16.00-18.00

Torsdag 29. juni *

Torsdag 6. juli

Torsdag 13. juli *

Uke 29-30: Ikke åpen kirke

Torsdag 3. august

Torsdag 10. august

Torsdag 17. august

* Med forbehold om forkortet åpningstid pga. annet arr. samme kveld.

For gudstjenester og andre aktiviteter i soknet: Se egne oppslag og menighetens internettsider

Pilegrimssenteret ved Gamle Aker kirke holder åpent med pilegrimskafe alle dager i uken i tidsrommet 20. juni-7. august. Se egne oppslag og Pilegrimssenterets internettsider.

Gudstjenester

Lovisenberg kirke søndager kl. 11:00

- 2. juli: Høymesse
- 16. juli: Høymesse
- 30. juli: Høymesse
- 13. august: Høymesse
- 20. august: Høymesse

Gamle Aker kirke søndager kl. 11:00

- 9. juli: Høymesse
- 23. juli: Høymesse
- 6. august: Høymesse
- Lørdag 19. august: Dåpsgudstjeneste
- 20. august: Skolestartgudstjeneste
- Lørdag 26. august: Dåpsgudstjeneste kl. 11:00

Trefoldighetskirken søndager kl. 19:00

- 2. juli: Kveldsmesse
- 16. juli: Kveldsmesse
- 30. juli: Kveldsmesse
- 13. august: Kveldsmesse
- 27. august: Festgudstjeneste kl. 11:00.

Trefoldighetskirken onsdager kl. 17:30

- 28. juni: Kveldsmesse

Navn på prester og organister for hver gudstjeneste finner du på nettstedet www.gudstjenestelisten.no

Offerformål

I sommer går offeret til menighetens eget arbeid.

27. august går offeret til CARE som er en global bistandsorganisasjon som jobber for kvinners rettigheter.

Vet du at du kan gi en gave til offerformålet med Vipps?

Søk opp kirkens navn i appen og gi den summen du ønsker.

Andre aktiviteter

«Sandhed, kraft og kjærlighet»

Sommerkonsert med ensemblet Llef i Gamle Aker kirke.

Søndag 2. juli kl. 15.00

Tirsdag 4. juli kl. 15.00

Billetter 200 (ordinær) 100 (honnør) 50 (student)

Kick off samling for gudstjenestefrivillige

Lovisenberg menighetshus, torsdag 31. august kl. 18:00 – 21:00.

Oppstartsamling for alle gudstjenestefrivillige i Sentrum og St. Hanshaugen sokn! Er du kaffekoker, kirkevert, klokker, nattverduddeleg, tekstleser, kirketjener eller har andre oppgaver tilknyttet våre gudstjenester, håper vi å se deg her! Og hjertelig velkommen til interesserte også!

Babysang skifter dag

Babysang starter opp igjen 22. august etter ferien, altså på en tirsdag. Vi bytter ukedag, men blir i Kirkesenteret vis-a-vis Gamle Aker kirke. Klokka 11 for babyer opp til 8 måneder og klokka 13 for babyer fra 8 måneder.

Småbarnsang starter opp igjen torsdag 24. august kl 16.30. Det fortsetter altså på torsdager i Kirkesenteret.

Faste aktiviteter i soknet

Bare Barnemat

Annenhver tirsdag kl. 16:30 – 19:00 i Lovisenberg menighetshus. For foreldre med barn i alderen 0 - 12 år. Middag, lek og hobbyaktivitet, dessert og avslutning. Pris: voksne kr 50, barn gratis. Oppstart til høsten.

Babysang – oppstart 22. august

Tirsdager kl. 11:00: For babyer under 8 måneder.

Tirsdager kl. 13:00: For babyer over 8 måneder. Akersbakken 30.

Småbarnssang - oppstart 24. august

Torsdager kl. 16:30 – 18:00 i Akersbakken 30. For barn opp til 4-5 år.

Vi spiser sammen, før vi synger og leker. Avslutning kl. 18:00.

Oslo 32 KFUK-KFUM-speidere

Torsdag kl. 18:00 – 19:30 i Markus menighetshus, Schwensens gate 15. For barn i skolepliktig alder. Se www.oslo32.kmspeider.no for mer informasjon.

Trefoldighet jentekor

Torsdager kl. 16:30 - 19:00 i Trefoldighetskirken. Vi trenger sangere! Prøvesang for jenter i alderen 9-20 år. Ta kontakt på e-post: post.sentrum@oslo.kirken.no

Kafé treffpunkt

Tirsdager kl. 12:00 - 14:00 i Markus menighetshus. Treff for alle hvor inntekt for salg av kaffe og kaker går til menighetens misjonsprosjekt med sosialt arbeid på Madagaskar.

Åpen kirke – «Ta tiden tilbake»

Se s. 13 for datoer i sommer

Tirsdager kl. 16:00 – 18:00 i Trefoldighetskirken. Et sted for stillhet, ettertanke, bønn og lystenning. Kl. 17:00 Tidebønn «Ved arbeidsdagen slutt» i sidekapellet.

Torsdager kl. 16:00 – 18:00 i Gamle Aker kirke. Velkommen til lystenning, bønn, refleksjon og stillhet.

Markus/St. Hanshaugen misjonsforening

Første onsdag i månedene september, oktober, november og april, mai, juni kl. 11:30 i Markus menighetshus.

Andakt

Torsdager kl. 11:30 i Cathinka Guldberg-senteret.

Værestedet - sommerstenget 15., 22. og 29 juli.

Lørdager kl. 16:00 – 19.00 i Trefoldighetskirken. Aldersgrense 18 år.

Tilbudet er spesielt rettet mot bostedsløse og personer med rus- og/eller psykiatriproblemer i Oslo sentrum.

Pilegrimssenter Oslo

Er åpent alle virkedager kl. 09:30 - 15:00. Besøksadresse: Akersbakken 30.

Hele juli og frem til 18. august vil det være cafe i senteret og en åpner Gamle Aker kirke på oppfordring alle dager unntatt søndag.

Besøk soknets nettside for å se alle aktiviteter: www.kirken.no/ssh

Sentrum og St. Hanshaugen sokn

Kirkene:

Lovisenberg kirke: Lovisenberggata 4

Gamle Aker kirke: Akersbakken 26

Trefoldighetskirken: Akersgata 60

Domkirken: Karl Johans gate 11

Soknet på nett:

www.kirken.no/ssh

Facebook: www.facebook.com/sentrumogst.hanshaugensokn

Trefoldighetskirken: www.facebook.com/Trefoldighet

Trosopplæringen på St. Hanshaugen: www.facebook.com/groups/1419571511651450/

Instagram: <https://www.instagram.com/sentrumogsthanshaugensokn/>

Les Marta A. Ims preker her: www.martaspredikningar.blogspot.no/

Menighetskontoret:

Akersbakken 30, 0172 Oslo.

E-post: post.sentrum@oslo.kirken.no

Telefon: 23 62 91 20

Telefon- og besøkstid: tirsdag og torsdag mellom kl. 10:00 - 12:00 og 13:00 - 15:00

Menighetsrådets leder:

Kari Haaland Osberg.

Menighetsbladet:

Redaktør: Anders Smith (ande-smi@online.no)

Ansvarlig for grafikk og nyhetsformidling: Sølvi Nykland

Menighetsbladet utgis kun i elektronisk form (i PDF-format). Gratis e-post abonnement kan bestilles på e-post: post.sentrum@oslo.kirken.no

Enkelte institusjoner kan også skrive ut bladet på papir og gi det til folk som ikke kan motta bladet elektronisk selv. Det gjelder f. eks. St. Hanshaugen eldresenter, Lovisenberggt. 4E og Omsorg pluss, Lovisenberggt. 5.

